Iina Berden
neuvotteleva virkamies
Opetus- ja kulttuuriministeriö
14.10.2022

Taidetestaajat-toiminnan tilanne ja jatkuvuus sekä mahdollisuudet rahoituspohjan vakinaistamiseen

Taidetestaajat-toiminta on ollut yhtäjaksoisesti käynnissä vuodesta 2017 eli reilut kuusi vuotta. Toiminta tavoittaa kaikki suomalaista peruskoulua käyvät kahdeksasluokkalaiset Suomessa ja ulkomailla. Tänä lukuvuonna koululaisia on mukana 63 100. He ovat iältään 14 vuotiaita. Heidän opettajiaan on mukana 6 150. Taide-esityksiä ja -näyttelyvierailuja on tuottamassa 65 taidealan organisaatiota, jotka on valittu haun perusteella.

Jokainen koululainen osallistuu kahteen taidevierailuun, joista toinen on lähialueella ja toinen eli nk. valtakunnallinen kohde yleensä Helsingissä. Uudenmaan koulujen valtakunnallinen kohde on Turussa, Tampereella tai Lahdessa. Tänä lukuvuonna koulut saivat valita vaihtoehtoisesti myös kaksi vierailua lähialueelleen.

Taidetestaajat-toiminnan budjetti on lukuvuodelle 2022–2023 noin 6,15 miljoonaa euroa. Kulujen nousua voivat vielä aiheuttaa kohonneet linja-auto- ja lentolippujen hinnat. Valtionavustus lukuvuodelle 2022-2023 on 1,35 miljoonaa euroa. Suomen Kulttuurirahaston ja Svenska kulturfondenin rahoitusosuus kattaa loppuosan budjetista eli vähintään 4,8 miljoonaa euroa.

Taidetestaajat on merkittävä ja näkyvin osa maamme lastenkulttuuritoimintaa. Se on ainoa koko yhden lasten ikäluokan tavoittava taidealan toimi. Se toteuttaa erinomaisella tavalla lapsen oikeutta taide- ja kulttuurielämään. Lisäksi se lähentää taidelaitoksia ja nuoria tuoden esille nuoren yleisön toiveet ja kritiikin, mikä auttaa taidelaitoksia ohjelmistosuunnittelussa. Tämä on tärkeää siksi, että taidelaitosten yleisöt vanhenevat ja ne eivät selviä ilman nuoren sukupolven kiinnostusta.

Hallituksen esitys vuoden 2023 talousaviosta sisältää 2,286 miljoonaa euroa lastenkulttuurin tukemiseen opetus- ja kulttuuriministeriön myöntäminä hanke- ja yleisavustuksina. Määrärahasta on tarkoitus avustaa 24 ympäri maata toimivaa lastenkulttuurikeskusta, Suomen lastenkulttuurikeskusten liittoa, Suomen taide- ja kulttuurikasvatuksen observatoriota (joka takaa jatkuvan vuorovaikutuksen kentän toimijoiden ja alan tutkimuksen välillä), valtakunnallisesti merkittäviä lasten taide- ja kulttuuritapahtumia sekä mahdollisesti muutamia lastenkulttuurin innovatiivisia hankkeita. Määräraha ei riitä Taidetestaajat-toiminnan tukemiseen lukuvuonna 2023-2024.

Taidetestaajat-toiminta on ollut sysäys siihen, että maahamme on viime vuosina syntynyt uusia valtakunnallisia lastenkulttuurihankkeita, jotka pyrkivät tavoittamaan koko ikäluokan tai kaikki koulut. Hankkeet ovat käynnistyneet opetus- ja kulttuuriministeriön hanketuella vuosina 2020-2022. Nämä hankkeet ovat Mun Ateneum (viidesluokkalaiselle suunnattu taide-etäopastusmalli), Live-hanke (teatteri-, tanssi- ja

sirkusesityksiä kouluihin perinteisten koulukonserttien rinnalle) ja uusimpana Future Narratives (lasten ja nuorten osallisuutta heidän omaan kulttuuriperintöön lisäävä hanke). Niin näiden hankkeiden kuin Taidetestaajat-toiminnan tulevaisuus on kiinni seuraavasta hallitusohjelmasta.